

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 82.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915689837056/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

ham ud. Han vendte sig og svarede. Saadan, med mange Afbrydelser, Genagtelses, Misforstaaelser, udfrittede jeg Krates.

«Hvordan vi leve? Vi leve godt og smukt med Salvbeherskelse og i Uafhængighed. Vi leve i Huler i en Vold af Tang. Vi klæde os i Hajskind. Vi leve af døde Fisk og Skaldyr, som vi finde ved Stranden. Og vi foragte Kvinder. Ja, Kvinder, jeg sagde Kvinder. Jeg sagde: Vi foragte Kvinder. Med Kvinder mener jeg disse Væsener af menneskelignende Skikkelse, men uden Mandens Tegn, med store Bryster, brede Høfter og kalveknæede. Det mener jeg med Kvinder. Jeg mener de Kvinder, som bo i dette Hav og stige op detfra for at forføre Mænd. Min unge Mand, jeg mener, hvad jeg siger. De ere ikke Mennesker, de ere Dyr i Menneskeskabning. – Om Kvinderne paa Jorden ere ligedan? Ja, ganske ligedan. De have Kløer, men de skjule dem som Katten. De kunne være ret gode Koner, tjenstvillige Slavinder. De kunne endog, saaledes som min Kone, lade, som om de dyrke Filosofi. Men det er alt til Hobe Bedrag, min Ven, hvormed de skjule deres sande Natur for Manden og ofte for sig selv. Efter Døden blive de alle til ufornuftige Dyr i Kvindeskabning. Nogle blive Lamier, andre Vampyrer, andre Erinnyer, andre Mænader, andre Slinker og Græer. Men alle miste de ganske Interessen for Filosofien. Kun een Ting lægge de an paa, det, at forføre den vise Mand til Vellyst. Ved List og Vold, ved Grusomhed og Smiger, ved Løgn og ved Elskovsdrikke og Sovemidler opnaa de deres ufornuftige Hensigt. – Om Elskov da er Synd? Elskov er ufornuftig. Hvad opnaas ved Elskov? Med hvilken Syllogisme kan Du bevise mig Elskovs Berettigelse? – Der ser Du, den er grundløs, derfor uværdig for en Filosof. Men disse Døtre af Okeanos, de ere saa magtige, yndige og svigefulde som dette falskelige Hav. Kun een Ting kan holde dem fra os. Kun een Ting betvinger dem. Det er Stank og Smuds og Skidt og Møg. Det kunne de ikke lide. Den, som stinker dem op i Næsen, ham slutte de ej i deres falske Arme. Derfor gaa vi som rette Filosofer i skidne Laser og vadske os aldrig. Aldrig. Vi pege Fingre ad dem. Vi skære Ansigter. Vi hyle og dans og klask os paa Bagen, naar de ville friste os, alting som rette Filosofer anstaa, der sætte Selvbeherskelse over alt. Om Vaaren, naar Naturen bringer Forvirring i vort gamle Blod, da vise vi heller hinanden en Tjenstvillighed – thi for den vise er alting rent – end vi

indlade os med disse Dyr, skønne at se til, men hæslige i det Indre. Vi ere modsatte. Grimme ere vi at se til, men rumme Filosoffeus den indre Skønhed, der straal'er yndigere end Amerystens.

Nu saa jeg i Afstand Kynikernes Hjem, hvorfra en skrækkelig Stank slog mig i Møde. Det var som en mægtig Mødding med Jordhuller, hvorudaf Filosoferne krøb. Men Krates viste mig med Stolthed Filosofopolis som Verdens bedste Stad. Jeg fulgte nødig min skidne Filosof. Thi jeg mærkede mere til hans ydre Stank end til hans indre Vellugt. Men hvad der frastødte mig mest, det var hans aabenbar bekendte Perversitet. Dog, da jeg husked, hvad Hume og Montaigne sige: »Moralen er et Produkt af Folk, af Klima, af ydre Omstændigheder og Tilfældigheder», betænkte jeg, at det kommer ikke saa meget an paa, hvilken Moral Du ejer, som paa, hvorvidt Du lever redelig efter den samme Moral. Herom var ikke at tvivle, at Krates var ærlig og samvittighedsfuld Tilhænger af sin vandskyende Moral. Og derfor er det at haabe, den højeste Dommer vil dømme ham mindre strengt, end de beskikkede Moralister ville.

I saadanne Tanker gik jeg med senkede Øjne. Da slog jeg Øjet op og saa en Mand, klædt i en Klædning og ikke i en Las og uden Smuds paa sit Ansigt. Da blev jeg glad ved dette Tegn paa Kultur. Han hilste med sin Hat og sagde: »Min Herre hilser Dem begge og beder Dem om at besøge sig«, idet han pegede paa os to ved Frøens Bagben. Da blev jeg saare glad; thi Filosofopolis frastødte mig i samme Grad, som den frastøder Kvinder. Og begge slap vi til Krates' Misfornøjelse Bagbenene og lod dem gaa videre ved egen og Krates' Kraft. »Hæ«, mumlede han, »to nette Fyre! De søge en Stormands Gunst i Stedet for at sidde som frie Borgere i den frie Stats. Og dermed trasked han af til Filosofopolis.

Imidlertid nærmede den fremmede sig til min Overraskelse med alle en høflig Evropæers Lader og sagde: »Mit Navn er Häckel. Det turde vel ikke være de Herrer bekendt?« – »Jeg kender Professoren i Jena, den dristigste Tænker og første Apostel blandt Darwins Disciple i Tyskland.« – »Til Tjeneste.« – Vi hilste hjertelig paa hverandre, og jeg vilde nævne mit Navn. »Nej, Deres ærede Navn vedkommer ikke mig, men kun min Herre«, sagde Professoren. Jeg studsede over denne Ydmyghed og sagde nysgerrig: »Har De en Ansættelse her i dette Rige, og hvilken Monark er Deres Herre?«